Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (όγδοο τμήμα)

της 6ης Οκτωβρίου 2020*

«Προδικαστική παραπομπή – Δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών – Οδηγία 2002/20/ΕΚ – Άρθρο 13 – Τέλος για τα δικαιώματα χρήσης των ραδιοσυχνοτήτων – Τομεακή εθνική ρύθμιση που επιβάλλει επιβάρυνση επί της δέσμευσης συχνοτήτων του δημόσιου ραδιοφάσματος – Εθνική ρύθμιση δυνάμει της οποίας η διοικητική παραχώρηση δημοσίων αγαθών υπόκειται στον φόρο επί των μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων»

Στην υπόθεση C-443/19,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Tribunal Superior de Justicia del País Vasco (ανώτερο δικαστήριο της Χώρας των Βάσκων, Ισπανία) με απόφαση της 24ης Απριλίου 2019, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 7 Ιουνίου 2019, στο πλαίσιο της δίκης

Vodafone España SAU

κατά

Diputación Foral de Guipúzcoa,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (όγδοο τμήμα),

συγκείμενο από τους L. S. Rossi, πρόεδρο τμήματος, J. Malenovský (εισηγητή) και N. Wahl, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Pitruzzella

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Vodafone España SAU, εκπροσωπούμενη από τους J. L. Buendía Sierra, E. Gardeta González και J. Viloria Gutiérrez, abogados,

– η Diputación Foral de Guipúzcoa, εκπροσωπούμενο από τον J. L. Hernández Goicoechea, abogado, και από την B. Urizar Arancibia, procuradora,

– η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη αρχικώς από τους S. Jiménez García και A. Rubio González και, στη συνέχεια, από τον M. Jiménez García,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον J. Rius και την L. Nicolae,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 13 της οδηγίας 2002/20/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, για την αδειοδότηση δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την αδειοδότηση) (ΕΕ 2002, L 108, σ. 21), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/140/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009 (ΕΕ 2009, L 337, σ. 37) (στο εξής: οδηγία 2002/20).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της εταιρίας Vodafone España SAU και της Diputación Foral de Guipúzcoa (περιφερειακής αρχής της επαρχίας Guipuscoa, Ισπανία), σχετικά με φόρο που επιβλήθηκε στην εταιρία για τη διοικητική παραχώρηση προς αυτήν του δικαιώματος αποκλειστικής χρήσης του δημόσιου ραδιοφάσματος.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 18, 30 και 32 της οδηγίας 2002/20 έχουν ως εξής:

«(18) Η γενική άδεια θα πρέπει να περιλαμβάνει μόνο ειδικούς για τον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών όρους. Δεν θα πρέπει να εξαρτάται από όρους οι οποίοι ήδη επιβάλλονται βάσει άλλης ισχύουσας εθνικής νομοθεσίας που δεν διέπει ειδικά τον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. […]

[…]

(30) Είναι δυνατόν να επιβάλλονται διοικητικές επιβαρύνσεις σε παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων της εθνικής κανονιστικής αρχής όσον αφορά τη διαχείριση του συστήματος αδειοδότησης και για τη χορήγηση δικαιωμάτων χρήσης. […]

[…]

(32) Εκτός από τις διοικητικές επιβαρύνσεις, είναι δυνατόν να επιβάλλονται τέλη χρήσης για χρήση ραδιοσυχνοτήτων και αριθμών, ως μέσο για τη διασφάλιση της βέλτιστης χρήσης των εν λόγω πόρων. Τα εν λόγω τέλη δεν θα πρέπει να παρεμποδίζουν την ανάπτυξη καινοτόμων υπηρεσιών και ανταγωνισμού στην αγορά. […]»

4 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής:

«Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι η υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, μέσω της εναρμόνισης και της απλούστευσης των κανόνων και όρων αδειοδότησης, προκειμένου να διευκολύνεται η παροχή τους σε ολόκληρη την Κοινότητα.»

5 Το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας, με τίτλο «Γενική άδεια δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών», περιλαμβάνει την παράγραφο 2, η οποία έχει ως εξής:

«Η παροχή δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή η παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών επιτρέπεται, με την επιφύλαξη των ειδικών υποχρεώσεων που αναφέρονται στο άρθρο 6, παράγραφος 2, ή των δικαιωμάτων χρήσης που αναφέρονται στο άρθρο 5, μόνον έπειτα από χορήγηση γενικής άδειας. […]»

6 Το άρθρο 6 της οδηγίας αυτής, με τίτλο «Όροι που συνοδεύουν τη γενική άδεια και τα δικαιώματα χρήσης ραδιοσυχνοτήτων και αριθμών, και ειδικές υποχρεώσεις», ορίζει τα εξής:

«1. Η γενική αδειοδότηση για την παροχή δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τα δικαιώματα χρήσης ραδιοσυχνοτήτων και δικαιώματα χρήσης αριθμών μπορούν να υπάγονται μόνον στους όρους που απαριθμούνται στο παράρτημα. Οι εν λόγω όροι είναι αμερόληπτοι, αναλογικοί και διαφανείς και, στην περίπτωση των δικαιωμάτων χρήσης για ραδιοσυχνότητες, είναι σύμφωνοι με το άρθρο 9 της [οδηγίας 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία-πλαίσιο) (ΕΕ 2002, L 108, σ. 33)].

[…]

3. Η γενική άδεια περιλαμβάνει μόνον ειδικούς για τον εν λόγω τομέα όρους, οι οποίοι ορίζονται στο μέρος Α του παραρτήματος και δεν επαναλαμβάνει όρους που ισχύουν για τις επιχειρήσεις βάσει άλλης εθνικής νομοθεσίας.

4. Τα κράτη μέλη δεν επαναλαμβάνουν τους όρους της γενικής άδειας, όταν παρέχουν το δικαίωμα χρήσης ραδιοσυχνοτήτων ή αριθμών.»

7 Το άρθρο 12 της οδηγίας 2002/20, με τίτλο «Διοικητικές επιβαρύνσεις», ορίζει στην παράγραφό του 1 τα εξής:

«Κάθε διοικητική επιβάρυνση που επιβάλλεται στις επιχειρήσεις οι οποίες παρέχουν δίκτυο ή υπηρεσία βάσει γενικής άδειας ή στις οποίες έχει χορηγηθεί δικαίωμα χρήσης:

α) συνολικά, καλύπτει μόνον τις διοικητικές δαπάνες που θα προκύψουν από τη διαχείριση, τον έλεγχο και την επιβολή του συστήματος γενικών αδειών και των δικαιωμάτων χρήσης και των ειδικών υποχρεώσεων που αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 2, οι οποίες μπορούν να περιλαμβάνουν δαπάνες για διεθνή συνεργασία, εναρμόνιση και τυποποίηση, ανάλυση αγοράς, παρακολούθηση της συμμόρφωσης και άλλους ελέγχους της αγοράς, καθώς και κανονιστικές εργασίες που περιλαμβάνουν την εκπόνηση και την επιβολή παράγωγου δικαίου και διοικητικών αποφάσεων, όπως αποφάσεων για την πρόσβαση και τη διασύνδεση και

β) επιβάλλεται στις επιμέρους επιχειρήσεις κατά αντικειμενικό, διαφανή και αναλογικό τρόπο, ώστε να ελαχιστοποιούνται οι πρόσθετες διοικητικές δαπάνες και οι συναφείς δαπάνες.»

8 Το άρθρο 13 της οδηγίας αυτής, με τίτλο «Τέλη για δικαιώματα χρήσης και δικαιώματα εγκατάστασης διευκολύνσεων», έχει ως εξής:

«Τα κράτη μέλη δύνανται να επιτρέπουν στην αρμόδια αρχή να επιβάλει τέλη για δικαιώματα χρήσης ραδιοσυχνοτήτων ή αριθμών ή δικαιώματα εγκατάστασης διευκολύνσεων υπεράνω ή υποκάτω, δημόσιου ή ιδιωτικού ακινήτου, τα οποία αντανακλούν την ανάγκη διασφάλισης της βέλτιστης χρήσης των πόρων αυτών. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα εν λόγω τέλη είναι αντικειμενικά, διαφανή, αμερόληπτα και αναλογικά προς τον επιδιωκόμενο σκοπό και λαμβάνουν υπόψη τους στόχους του άρθρου 8 της οδηγίας 2002/21/ΕΚ […]».

9 Το παράρτημα της οδηγίας 2002/20 προβλέπει τα εξής:

«[…]

Α. Όροι που δύνανται να συνοδεύουν γενική άδεια

[…]

2. Διοικητικές επιβαρύνσεις σύμφωνα με το άρθρο 12 της παρούσας οδηγίας.

[…]

Β. Όροι που δύνανται να συνοδεύουν δικαιώματα χρήσης ραδιοσυχνοτήτων

[…]

6. Τέλη χρήσης σύμφωνα με το άρθρο 13 της παρούσας οδηγίας.

[…]»

Το ισπανικό δίκαιο.

Η νομοθεσία περί τηλεπικοινωνιών

10 Ο Ley 32/2003 General de Telecomunicaciones (γενικός νόμος 32/2003 περί τηλεπικοινωνιών), της 3ης Νοεμβρίου 2003 (BOE αριθ. 264, της 4ης Νοεμβρίου 2003, σ. 38890, στο εξής: LGT 2003), μετέφερε στο ισπανικό δίκαιο τις οδηγίες στον τομέα των τηλεπικοινωνιών που εκδόθηκαν το 2002, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η οδηγία 2002/20.

11 Κατά το άρθρο 49 του νόμου αυτού:

«1. Οι πάροχοι και οι κάτοχοι δικαιωμάτων χρήσης του δημόσιου ραδιοφάσματος ή αριθμοδοτικών πόρων καταβάλλουν τις κατά τον νόμο προβλεπόμενες επιβαρύνσεις.

2. Οι επιβαρύνσεις αυτές καλύπτουν:

a) τις διοικητικές δαπάνες που συνεπάγονται οι ρυθμιστικές εργασίες για την προπαρασκευή και θέση σε εφαρμογή του παραγώγου κοινοτικού δικαίου και διοικητικών πράξεων όπως οι σχετικές με τη διασύνδεση και την πρόσβαση·

b) τις δαπάνες που συνεπάγεται η διαχείριση, ο έλεγχος και η εφαρμογή του συστήματος που καθιερώνει ο παρών νόμος·

c) τις δαπάνες που συνεπάγεται η διαχείριση, ο έλεγχος και η εφαρμογή των δικαιωμάτων καταλήψεως των κοινοχρήστων χώρων και των δικαιωμάτων χρήσης του δημόσιου ραδιοφάσματος και της αριθμοδοτήσεως·

d) τη διεκπεραίωση των κατά το άρθρο 6 του παρόντος νόμου κοινοποιήσεων·

e) τις δαπάνες για τη διεθνή συνεργασία, εναρμόνιση και τυποποίηση, καθώς και την ανάλυση αγοράς.

3. Υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 2, οι επιβαρύνσεις για τη χρήση του δημόσιου ραδιοφάσματος, την αριθμοδότηση και για τους αναγκαίους κοινόχρηστους χώρους για την εγκατάσταση δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών υπηρετούν την ανάγκη βέλτιστης χρήσης των πόρων αυτών, λαμβανομένης υπόψη της αξίας και της σπανιότητας του αγαθού του οποίου παραχωρείται η χρήση. Οι εν λόγω επιβαρύνσεις πρέπει να μην εισάγουν δυσμενείς διακρίσεις, να είναι διαφανείς, να δικαιολογούνται αντικειμενικά και να τελούν σε αναλογία προς τον σκοπό τους. Επιπλέον, πρέπει να προάγουν την εκπλήρωση των σκοπών και την τήρηση των αρχών που θεσπίζονται στο άρθρο 3, υπό τους όρους που προβλέπονται από τη νομοθεσία.

[…]»

12 Το περιεχόμενο της διάταξης αυτής επαναλήφθηκε, κατ' ουσίαν, στο άρθρο 71 του Ley 9/2014 General de Telecomunicaciones (γενικού νόμου 9/2014 περί τηλεπικοινωνιών), της 9ης Μαΐου 2014 (BOE αριθ. 114, της 10ης Μαΐου 2014, σ. 35824, στο εξής: LGT 2014).

13 Το παράρτημα I του LGT 2014 περιλαμβάνει το σημείο 3, με τίτλο «Επιβάρυνση για τη δέσμευση συχνοτήτων του δημόσιου ραδιοφάσματος», του οποίου η παράγραφος 1, πανομοιότυπη κατ' ουσίαν με την παράγραφο 1 του σημείου 3 του παραρτήματος I του LGT 2003, έχει ως εξής:

«Για τη δέσμευση συχνοτήτων του δημόσιου ραδιοφάσματος από παρόχους συχνότητας για αποκλειστική ή ειδική χρήση, προς όφελος ενός ή περισσοτέρων προσώπων ή οντοτήτων, καταβάλλεται ετήσια επιβάρυνση, κατά τα οριζόμενα στην παρούσα παράγραφο.

Για τον καθορισμό του ποσού που οφείλει να καταβάλει ως επιβάρυνση το υπόχρεο προς τούτο πρόσωπο λαμβάνονται υπόψη η τρέχουσα αξία της χρήσης της συχνότητας που δεσμεύθηκε και το όφελος που μπορεί να αποκομίσει από την εκμετάλλευσή της ο έχων την αποκλειστική χρήση.

[…]»

14 Κατά το σημείο 3, παράγραφος 6, του παραρτήματος I του LGT 2014:

«[…] Η μη καταβολή της επιβάρυνσης [για τη δέσμευση συχνοτήτων του δημόσιου ραδιοφάσματος] μπορεί να δικαιολογήσει την αναστολή ή την απώλεια του δικαιώματος κατοχής του δημόσιου ραδιοφάσματος […]».

15 Κατά το άρθρο 62 του LGT 2014, το οποίο αντιστοιχεί κατ' ουσίαν στο άρθρο 45 του LGT 2003:

«[…]

Ειδική χρήση του δημόσιου ραδιοφάσματος είναι αυτή που πραγματοποιείται στις ζώνες συχνοτήτων για τις οποίες έχουν εκδοθεί άδειες οι οποίες επιτρέπουν την από κοινού χρήση τους, χωρίς να τίθεται περιορισμός στον αριθμό των επιχειρήσεων ή των χρηστών, σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές και για τις υπηρεσίες που προβλέπονται σε κάθε περίπτωση.

Αποκλειστική χρήση του δημόσιου ραδιοφάσματος είναι αυτή που πραγματοποιείται μέσω εκμετάλλευσης, αποκλειστικής ή από περιορισμένο αριθμό χρηστών, ορισμένων συχνοτήτων στον ίδιο φυσικό χώρο εφαρμογής.

[…]

3. Σε περίπτωση ειδικής χρήσης των ζωνών συχνότητας, για τις οποίες έχουν εκδοθεί άδειες για τον σκοπό αυτό, μέσω δημοσίων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών τα οποία εγκατέστησαν ή εκμεταλλεύονται πάροχοι ηλεκτρονικών επικοινωνιών, η χορήγηση δικαιωμάτων χρήσης του δημόσιου ραδιοφάσματος έχει τη μορφή γενικής άδειας.

[…]

4. Η χορήγηση δικαιωμάτων χρήσης του δημόσιου ραδιοφάσματος λαμβάνει τη μορφή ατομικής άδειας στις ακόλουθες περιπτώσεις:

a) Στην περίπτωση δέσμευσης δικαιώματος ειδικής χρήσης από ραδιοερασιτέχνες ή στην περίπτωση δέσμευσης δικαιώματος χρήσης για άλλες χρήσεις που δεν έχουν οικονομικό περιεχόμενο και υπόκεινται σε ειδική κανονιστική ρύθμιση η οποία προβλέπει μια τέτοια ατομική άδεια.

b) Στην περίπτωση που το δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης χορηγείται για την παροχή υπηρεσιών από τον αιτούντα με ίδια μέσα, εκτός από την περίπτωση των δημόσιων επιχειρήσεων, για τις οποίες απαιτείται ανάθεση σε δημόσιο τομέα.

5. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις που δεν αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους, το δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης συχνοτήτων του δημόσιου ραδιοφάσματος χορηγείται με διοικητική παραχώρηση. Η παραχώρηση αυτή προϋποθέτει την ιδιότητα του παρόχου ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τη μη συνδρομή μιας από τις απαγορεύσεις συνάψεως συμβάσεων που ρυθμίζονται [από το Real Decreto Legislativo 3/2011 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Contratos del Sector Público (βασιλικό νομοθετικό διάταγμα 3/2011, περί κωδικοποιήσεως του νόμου περί δημοσίων συμβάσεων), της 14ης Νοεμβρίου 2011 (BOE αριθ. 276, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σ. 117729)].

[…]»

Η νομοθεσία σχετικά με τον φόρο επί των μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων και επί των δικαιοπραξιών που συνάπτονται με δημόσιο έγγραφο

16 Κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, του Texto refundido de la Ley del Impuesto sobre Transmisiones Patrimoniales y Actos Jurídicos Documentados (κωδικοποιημένου κειμένου του νόμου περί του φόρου επί των μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων και επί των δικαιοπραξιών που συνάπτονται με δημόσιο έγγραφο), όπως ισχύει μετά την έκδοση του Real Decreto Legislativo 1/1993, por el que se aprueba el Texto refundido de la Ley del Impuesto sobre Transmisiones Patrimoniales y Actos Jurídicos Documentados (βασιλικού νομοθετικού διατάγματος 1/1993, της 24ης Σεπτεμβρίου 1993, για την έγκριση του κωδικοποιημένου κειμένου του νόμου περί του φόρου επί των μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων και επί των δικαιοπραξιών που συνάπτονται με δημόσιο έγγραφο), της 24ης Σεπτεμβρίου 1993 (BOE αριθ. 251, της 20ής Οκτωβρίου 1993, σ. 29545), και του άρθρου 7, παράγραφος 1, του Norma Foral 18/1987, del territorio histórico de Guipuzkoa, del Impuesto sobre Transmisiones Patrimoniales y Actos Jurídicos Documentados (περιφερειακού νόμου 18/1987, της ιστορικής περιοχής της Guipuscoa, περί του φόρου επί των μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων και επί των δικαιοπραξιών που συνάπτονται με δημόσιο έγγραφο), της 30ής Δεκεμβρίου 1987:

«Αποτελούν μεταβιβάσεις περιουσιακών στοιχείων υποκείμενες σε φόρο:

[…]

b) Η σύσταση εμπράγματων δικαιωμάτων, δανείων, εγγυήσεων, μισθώσεων, συντάξεων και παραχωρήσεων, εκτός αν έχουν ως αντικείμενο την εκχώρηση του δικαιώματος χρήσης σιδηροδρομικής υποδομής ή ακινήτων ή λιμενικών και αερολιμενικών εγκαταστάσεων.»

17 Κατά το άρθρο 28, παράγραφος 1, στοιχείο b, του Reglamento de desarrollo de la Ley 32/2003, de 3 de noviembre, General de Telecomunicaciones, en lo relativo al uso del dominio público radioeléctrico (εκτελεστικού κανονισμού του νόμου 32/2003, της 3ης Νοεμβρίου, σχετικά με τη χρήση του δημόσιου ραδιοφάσματος), όπως ισχύει μετά την έκδοση του Real Decreto 863/2008, por el que se aprueba el

Reglamento de desarrollo de la Ley 32/2003, de 3 de noviembre, General de Telecomunicaciones, en lo relativo al uso del dominio público radioeléctrico (βασιλικού διατάγματος 863/2008, περί εγκρίσεως του εκτελεστικού κανονισμού του νόμου 32/2003, της 3ης Νοεμβρίου, σχετικά με τη χρήση του δημόσιου ραδιοφάσματος), της 23ης Μαΐου 2008 (BOE αριθ. 138, της 7ης Ιουνίου 2008, σ. 26305):

«Ο εθνικός οργανισμός ραδιοεπικοινωνιών μπορεί να ανακαλεί, στο πλαίσιο της γενικής διοικητικής διαδικασίας […], τους τίτλους που επιτρέπουν την αποκλειστική χρήση συχνοτήτων του δημόσιου ραδιοφάσματος για τους ακόλουθους λόγους:

[…]

b) Μη καταβολή του φόρου επί των μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων και επί των δικαιοπραξιών που συνάπτονται με δημόσιο έγγραφο.

[…]»

18 Το άρθρο 2 του Ley 58/2003 General Tributaria (νόμου 58/2003, περί γενικού φορολογικού κώδικα), της 17ης Δεκεμβρίου 2003 (BOE αριθ. 302, της 18ης Δεκεμβρίου 2003, σ. 44987), ορίζει ως «φόρο» το ποσό που καταβάλλεται «χωρίς αντιπαροχή, γενεσιουργό γεγονός του οποίου αποτελούν συναλλαγές, πράξεις ή πραγματικά περιστατικά που καταδεικνύουν την οικονομική ικανότητα του φορολογουμένου».

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

19 Η Vodafone España είναι επιχείρηση τηλεπικοινωνιών που παρέχει υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας στην ισπανική επικράτεια.

20 Το 2011, η Vodafone España έλαβε πλείονες άδειες αποκλειστικής χρήσης συχνοτήτων του δημόσιου ραδιοφάσματος για τη ζώνη των 2,6 GHz και, κατ' εφαρμογήν του σημείου 3 του παραρτήματος Ι του LGT 2003, κατέβαλε την επιβάρυνση για τη δέσμευση συχνοτήτων του δημόσιου ραδιοφάσματος. Σύμφωνα με τον περιφερειακό νόμο 18/1987, περί του φόρου επί των μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων και επί των δικαιοπραξιών που συνάπτονται με δημόσιο έγγραφο, η Vodafone España προέβη η ίδια στην εκκαθάριση και στην καταβολή του φόρου επί των μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων και επί των δικαιοπραξιών που συνάπτονται με δημόσιο έγγραφο (στο εξής: φόρος επί των μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων).

21 Εκτιμώντας, ωστόσο, ότι ο φόρος αυτός αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης, η Vodafone España ζήτησε, διά της διοικητικής οδού, την επιστροφή των ποσών που είχε καταβάλει ως φόρο.

22 Μετά την απόρριψη του αιτήματός της, η Vodafone España άσκησε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου προσφυγή ακυρώσεως κατά των απορριπτικών αποφάσεων, υποστηρίζοντας, κατ' ουσίαν, ότι η υποχρέωση καταβολής του φόρου επί των μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων συνεπάγεται διπλή φορολόγηση αντίθετη προς το άρθρο 13 της οδηγίας 2002/20, καθόσον από ένα και το αυτό γεγονός, δηλαδή τη διοικητική παραχώρηση αποκλειστικής χρήσης συχνοτήτων του δημόσιου ραδιοφάσματος, γεννάται τόσο η επιβάρυνση επί της δέσμευσης συχνοτήτων του δημόσιου ραδιοφάσματος όσο και ο φόρος επί των μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων.

23 Η περιφερειακή αρχή της επαρχίας Guipuscoa αμφισβητεί την ύπαρξη διπλής φορολογίας, στηριζόμενη στη διάκριση, στο ισπανικό δίκαιο, μεταξύ της έννοιας της «επιβάρυνσης» και της έννοιας του «φόρου». Υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι το γενεσιουργό γεγονός της επιβάρυνσης επί της δέσμευσης συχνοτήτων του δημόσιου ραδιοφάσματος είναι η δέσμευση συχνότητας του δημόσιου ραδιοφάσματος για αποκλειστική χρήση, ενώ ο φόρος επί των μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων βαρύνει τη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων που πραγματοποιείται με τη χορήγηση των

δικαιωμάτων αποκλειστικής χρήσης. Κατά την εν λόγω διοικητική αρχή, τα άρθρα 12 και 13 της οδηγίας 2002/20 δεν περιορίζουν τη δυνατότητα των κρατών μελών να θεσπίζουν και άλλα είδη φορολογικών επιβαρύνσεων, πέραν των προβλεπόμενων στα άρθρα αυτά, όπως είναι ο φόρος επί των μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων και ο φόρος εταιριών, στους οποίους υπόκεινται όλες οι επιχειρήσεις.

24 Κατά το αιτούν δικαστήριο, το νομικό καθεστώς του δημόσιου ραδιοφάσματος είναι, κατ' ουσίαν, πανομοιότυπο με το γενικό καθεστώς που προβλέπουν τα άρθρα 84 έως 104 του Ley 33/2003, del Patrimonio de las Administraciones Públicas (νόμου 33/2003, σχετικά με την περιουσία της δημόσιας διοίκησης), της 3ης Νοεμβρίου 2003 (BOE αριθ. 264 της 4ης Νοεμβρίου 2003, σ. 20254), το οποίο εφαρμόζεται σε όλα τα δημόσια αγαθά που ανήκουν στις ισπανικές δημόσιες αρχές. Το ως άνω δικαστήριο συνάγει εξ αυτού ότι η αποκλειστική κατακύρωση, υπέρ ενός παρόχου τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, της χρήση συγκεκριμένων συχνοτήτων συνιστά πραγματική διοικητική παραχώρηση χρήσης του δημόσιου ραδιοφάσματος, της ίδιας φύσης με εκείνη του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο b, του περιφερειακού νόμου 18/1987, περί του φόρου επί των μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων και επί των δικαιοπραξιών που συνάπτονται με δημόσιο έγγραφο, το περιεχόμενο της οποίας καλύπτει, όπως κάθε παραχώρηση, την προσωρινή αποκλειστική χρήση του παραχωρηθέντος δημόσιου αγαθού έναντι της καταβολής τέλους.

25 Επιπλέον, κατά το αιτούν δικαστήριο, το ότι η μη καταβολή του φόρου επί των μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων συνιστά λόγο ανάκλησης του τίτλου που επιτρέπει τη χρήση του δημόσιου ραδιοφάσματος μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι πρόθεση του εθνικού νομοθέτη ήταν η καταβολή του φόρου επί των μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων να αποτελεί de facto προαπαιτούμενο για την παραχώρηση του δικαιώματος αποκλειστικής χρήσης συχνοτήτων του δημόσιου ραδιοφάσματος.

26 Εκτιμώντας, ωστόσο, ότι η διαφορά που εκκρεμεί ενώπιόν του εγείρει ζητήματα ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης, το Tribunal Superior de Justicia del País Vasco (ανώτερο δικαστήριο της Χώρας των Βάσκων, Ισπανία) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Πρέπει το άρθρο 13 και οι λοιπές συναφείς και συμπληρωματικές διατάξεις της οδηγίας [2002/20] να ερμηνεύονται υπό την έννοια ότι αντιτίθεται σε αυτά η πρακτική του Βασιλείου της Ισπανίας και ειδικότερα της φορολογικά αυτόνομης ιστορικής περιοχής της Gipuzkoa να επιβάλλει στο δικαίωμα χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων από τον πάροχο τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών –το οποίο ήδη υπόκειται στ[την] καλούμεν[η] [επιβάρυνση επί της δέσμευσης συχνοτήτων του δημόσιου] ραδιοφάσματος– τον [φόρο επί των μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων], ο οποίος εφαρμόζεται γενικά επί των συμβάσεων παραχώρησης δημοσίων αγαθών που συνάπτονται με τη διοίκηση και σύμφωνα με την περιφερειακή νομοθεσία που διέπει την εν λόγω [φορολογική εισφορά];»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

27 Με το προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν εάν το άρθρο 13 της οδηγίας 2002/20 έχει την έννοια ότι απαγορεύει σε κράτος μέλος, του οποίου η νομοθεσία προβλέπει ότι το δικαίωμα χρήσης των ραδιοσυχνοτήτων υπόκειται σε επιβάρυνση επί της δέσμευσης συχνοτήτων του δημόσιου ραδιοφάσματος, να υπαγάγει επιπλέον τη διοικητική παραχώρηση δημοσίων αγαθών στον συγκεκριμένο τομέα σε φόρο επί των μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων ο οποίος επιβάλλεται γενικώς επί της διοικητικής παραχώρησης δημοσίων αγαθών δυνάμει ρυθμίσεως που δεν έχει εφαρμογή ειδικώς στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

28 Προκαταρκτικώς, επισημαίνεται ότι σκοπός της οδηγίας 2002/20, σύμφωνα με το άρθρο της 1, είναι η υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, μέσω της εναρμόνισης και της απλούστευσης των κανόνων και όρων αδειοδότησης, προκειμένου να διευκολύνεται η παροχή τους σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

29 Προς τούτο, η οδηγία 2002/20 δεν προβλέπει μόνον κανόνες σχετικούς με τις διαδικασίες χορηγήσεως των γενικών αδειών ή των δικαιωμάτων χρήσης των ραδιοσυχνοτήτων ή των αριθμών και με το περιεχόμενο των εν λόγω αδειών, αλλά και κανόνες σχετικούς με τη φύση, καθώς και με την έκταση, των χρηματικών επιβαρύνσεων που συνδέονται με τις εν λόγω διαδικασίες και τις οποίες μπορούν να επιβάλλουν τα κράτη μέλη στις επιχειρήσεις που αναπτύσσουν δραστηριότητα στον τομέα των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2015, Proximus, C-454/13, EU:C:2015:819, σκέψη 19 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

30 Ειδικότερα, το άρθρο 12 της οδηγίας 2002/20, με τίτλο «Διοικητικές επιβαρύνσεις», προβλέπει ότι μπορούν να επιβάλλονται διοικητικές επιβαρύνσεις στους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων της εθνικής ρυθμιστικής αρχής όσον αφορά τη διαχείριση του συστήματος αδειοδότησης και για τη χορήγηση δικαιωμάτων χρήσης.

31 Πέραν των διοικητικών αυτών επιβαρύνσεων, το άρθρο 13 της οδηγίας αυτής, με τίτλο «Τέλη για δικαιώματα χρήσης και δικαιώματα εγκατάστασης διευκολύνσεων», επιτρέπει στα κράτη μέλη να επιβάλουν τέλος στα δικαιώματα χρήσης ραδιοσυχνοτήτων ή αριθμών, καθώς και στα δικαιώματα εγκατάστασης διευκολύνσεων υπεράνω ή υποκάτω δημόσιου ή ιδιωτικού ακινήτου τα οποία χορηγούν στους παρόχους δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, το οποίο αποσκοπεί στη διασφάλιση της βέλτιστης χρήσης των διευκολύνσεων αυτών.

32 Κατά πάγια νομολογία, στο πλαίσιο της οδηγίας 2002/20, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επιβάλλουν άλλες επιβαρύνσεις ή τέλη για την παροχή δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών πέραν εκείνων που προβλέπονται στην οδηγία αυτή (πρβλ. απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2015, Proximus, C-454/13, EU:C:2015:819, σκέψη 20 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), δηλαδή τις επιβαρύνσεις και τα τέλη που μνημονεύονται στις σκέψεις 30 και 31 της παρούσας αποφάσεως.

33 Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, πρώτον, ως προς τη συμβατότητα της σώρευσης τελών με το άρθρο 13 της οδηγίας 2002/20.

34 Συναφώς, αρκεί να υπομνησθεί ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι το άρθρο 13 της οδηγίας 2002/20 δεν αποκλείει τη σώρευση περισσότερων τελών, υπό την έννοια ότι δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει την επιβολή ενός τέλους με σκοπό την προαγωγή της βέλτιστης χρήσης των συχνοτήτων, το οποίο συμπληρώνει άλλο τέλος που πληροί τον ίδιο σκοπό, εφόσον τα τέλη αυτά, συνολικά θεωρούμενα, πληρούν τις προϋποθέσεις του εν λόγω άρθρου 13 (πρβλ. απόφαση της 21ης Μαρτίου 2013, Belgacom κ.λπ., C-375/11, EU:C:2013:185, σκέψη 48).

35 Δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη εισφορά επί των μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων δεν χαρακτηρίζεται, δυνάμει του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου, ως «τέλος», μόνη έννοια στην οποία παραπέμπει το άρθρο 13 της οδηγίας 2002/20, αλλά ως «φόρος».

36 Συναφώς, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, στο πλαίσιο της εξέτασης της επίμαχης φορολογικής εισφοράς, το αιτούν δικαστήριο δεν δεσμεύεται από τον χαρακτηρισμό της από το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο και ότι το αιτούν δικαστήριο οφείλει να στηριχθεί στα αντικειμενικά χαρακτηριστικά της (πρβλ. απόφαση της 18ης Ιανουαρίου 2017, IRCCS – Fondazione Santa Lucia, C-189/15, EU:C:2017:17, σκέψη 29).

37 Κατά συνέπεια, το γεγονός ότι, εν προκειμένω, η επίμαχη στην κύρια δίκη φορολογική εισφορά χαρακτηρίζεται ως «φόρος» δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας δεν εμποδίζει, καθεαυτό, την υπαγωγή της στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 13 της οδηγίας 2002/20.

38 Τρίτον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η συμβατότητα ενός «φόρου», όπως ο επίμαχος στην υπόθεση της κύριας δίκης, με την οδηγία 2002/20 μπορεί να τεθεί εν αμφιβόλω από το γεγονός ότι διέπεται από ρύθμιση η οποία δεν έχει ειδικώς εφαρμογή στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

39 Συναφώς, επισημαίνεται ότι το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 2002/20, σε συνδυασμό με την αιτιολογική της σκέψη 18, προβλέπει, βεβαίως, ότι η γενική άδεια, η οποία διασφαλίζει το δικαίωμα παροχής δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, περιλαμβάνει μόνον τους ειδικούς όρους στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και όχι τους όρους που ισχύουν για τις επιχειρήσεις δυνάμει άλλων εθνικών νόμων που δεν αφορούν ειδικώς τον τομέα αυτό.

40 Εντούτοις, όπως προκύπτει από το άρθρο 6, παράγραφος 4, της οδηγίας 2002/20, σε συνδυασμό με τα μέρη Α και Β του παραρτήματός της, τα δικαιώματα χρήσης των ραδιοσυχνοτήτων, αφενός, και η γενική άδεια, αφετέρου, αποτελούν αντικείμενο χωριστών διαδικασιών, οι προϋποθέσεις των οποίων δεν είναι πανομοιότυπες.

41 Κατά συνέπεια, η απαίτηση του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 2002/20, το οποίο έχει εφαρμογή στη γενική άδεια, δεν μπορεί να επεκταθεί στα τέλη που προβλέπει το άρθρο 13 της οδηγίας αυτής και, ως εκ τούτου, το γεγονός ότι ένα τέλος διέπεται από ρύθμιση κράτους μέλους η οποία δεν αφορά ειδικώς τον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών δεν μπορεί, καθεαυτό, να εμποδίσει την εφαρμογή της οδηγίας ούτε, ειδικότερα, του άρθρου 13 αυτής.

42 Τέταρτον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν το γεγονός ότι ο φόρος επί των μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων επιβάλλεται στο σύνολο των οικονομικών φορέων και όχι μόνο στους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ασκεί επιρροή στη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 13 της οδηγίας 2002/20 στη διαφορά της κύριας δίκης.

43 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει βεβαίως κρίνει ότι, λαμβανομένων υπόψη των χαρακτηριστικών της, μια επιβάρυνση στην οποία δεν υπόκεινται αποκλειστικώς οι επιχειρηματίες οι οποίοι παρέχουν δίκτυα ή υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή οι οποίοι έχουν δικαιώματα που προβλέπονται στο άρθρο 13 της οδηγίας 2002/20 δεν συνιστά «τέλος» κατά την έννοια του άρθρου αυτού (πρβλ. απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Belgacom και Mobistar, C-256/13 και C-264/13, EU:C:2014:2149, σκέψη 36).

44 Ωστόσο, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι, στην εν λόγω περίπτωση, το γενεσιουργό γεγονός της επίμαχης στις κύριες δίκες επιβάρυνσης δεν συνδεόταν με τη χορήγηση των δικαιωμάτων χρήσης των ραδιοσυχνοτήτων ή των αριθμών ή των δικαιωμάτων εγκαταστάσεως διευκολύνσεων υπεράνω ή υποκάτω δημόσιου ή ιδιωτικού ακινήτου (πρβλ. απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Belgacom και Mobistar, C-256/13 και C-264/13, EU:C:2014:2149, σκέψη 37), καθόσον το γεγονός ότι η εν λόγω επιβάρυνση επιβαλλόταν στο σύνολο των οικονομικών φορέων δεν ήταν καθοριστικό για τη συναγωγή του συμπεράσματος αυτού.

45 Επομένως, τέλος που επιβάλλεται στο σύνολο των οικονομικών φορέων μπορεί να εμπίπτει στο άρθρο 13 της οδηγίας 2002/20, στο μέτρο που το γενεσιουργό γεγονός του συνδέεται με τη χορήγηση δικαιωμάτων χρήσης των ραδιοσυχνοτήτων ή των αριθμών ή των δικαιωμάτων εγκαταστάσεως διευκολύνσεων υπεράνω ή υποκάτω δημόσιου ή ιδιωτικού ακινήτου.

46 Τούτο συμβαίνει, ιδίως, όταν το οικείο τέλος επιβάλλεται στις επιχειρήσεις που παρέχουν δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών ως αντιπαροχή για το δικαίωμα χρήσης των ραδιοσυχνοτήτων (πρβλ. απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2015, Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, σκέψη 22).

47 Εν προκειμένω, από το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο, και ειδικότερα από το άρθρο 45 του LGT 2003, προκύπτει προφανώς ότι η διοικητική παραχώρηση χρήσης συχνοτήτων του δημόσιου ραδιοφάσματος είναι απαραίτητη για την άσκηση του δικαιώματος αποκλειστικής χρήσης των συχνοτήτων του δημόσιου ραδιοφάσματος. Επιπλέον, από το άρθρο 28, παράγραφος 1, στοιχείο b, του εκτελεστικού

κανονισμού του LGT 2003, όπως εγκρίθηκε με το βασιλικό διάταγμα 863/2008, προκύπτει ότι η μη καταβολή του φόρου επί των μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων συνιστά λόγο ανακλήσεως του τίτλου που επιτρέπει τη χρήση αυτή.

48 Επομένως, υπό την επιφύλαξη της εξακρίβωσης από το αιτούν δικαστήριο, το οποίο είναι το μόνο αρμόδιο για την ερμηνεία του εθνικού δικαίου, προκύπτει ότι η καταβολή του φόρου επί των μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων συνιστά προαπαιτούμενο για την απόκτηση του δικαιώματος χρήσης των ραδιοσυχνοτήτων και, ως εκ τούτου, ο «φόρος» αυτός έχει τα χαρακτηριστικά τέλους το οποίο επιβάλλεται ως αντιπαροχή για το εν λόγω δικαίωμα.

49 Στην περίπτωση κατά την οποία, λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω στοιχείων, το αιτούν δικαστήριο καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ο φόρος επί των μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων εμπίπτει στο άρθρο 13 της οδηγίας 2002/20, το αιτούν δικαστήριο πρέπει να εξακριβώσει αν ο φόρος αυτός και η επιβάρυνση επί της δέσμευσης συχνοτήτων του δημόσιου ραδιοφάσματος, συνολικά θεωρούμενα, πληρούν τις προϋποθέσεις του εν λόγω άρθρου 13 (πρβλ. απόφαση της 21ης Μαρτίου 2013, Belgacom κ.λπ., C-375/11, EU:C:2013:185, σκέψη 48).

50 Συναφώς, το τέλος για τα δικαιώματα χρήσης ραδιοσυχνοτήτων που μπορούν να επιβάλλουν τα κράτη μέλη πρέπει να είναι αντικειμενικά δικαιολογημένο, διαφανές, να μην εισάγει δυσμενείς διακρίσεις, καθώς και να τελεί σε σχέση αναλογίας με τη χρήση για την οποία προορίζεται και να λαμβάνει υπόψη, μεταξύ άλλων, τους σκοπούς της προαγωγής του ανταγωνισμού και της αποτελεσματικής χρήσης των ραδιοσυχνοτήτων (πρβλ. απόφαση της 21ης Μαρτίου 2013, Belgacom κ.λπ., C-375/11, EU:C:2013:185, σκέψη 46).

51 Από το άρθρο 13 της οδηγίας 2002/20, σε συνδυασμό με την αιτιολογική της σκέψη 32, προκύπτει επίσης ότι με το επιβαλλόμενο στους παρόχους τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών τέλος για τη χρήση ραδιοσυχνοτήτων πρέπει να επιδιώκεται η διασφάλιση της βέλτιστης χρήσης των ραδιοσυχνοτήτων και να μην παρακωλύεται η ανάπτυξη των καινοτόμων υπηρεσιών και του ανταγωνισμού στην αγορά (απόφαση της 21ης Μαρτίου 2013, Belgacom κ.λπ., C-375/11, EU:C:2013:185, σκέψη 47).

52 Όσον αφορά, ειδικότερα, τον τρόπο καθορισμού του ύψους του τέλους για τη χρήση των ραδιοσυχνοτήτων, η χορήγηση άδειας χρήσεως ενός δημόσιου αγαθού που αποτελεί πόρο εν ανεπαρκεία δίδει στον κάτοχο της άδειας τη δυνατότητα να αποκομίσει σημαντικά οικονομικά οφέλη και του παρέχει πλεονεκτήματα έναντι των άλλων φορέων εκμεταλλεύσεως που θα ήθελαν, επίσης, να χρησιμοποιούν και να εκμεταλλεύονται τον πόρο αυτό, πράγμα που δικαιολογεί την επιβολή τέλους, το οποίο αντανακλά, μεταξύ άλλων, την αξία της χρήσεως του οικείου πόρου εν ανεπαρκεία (απόφαση της 21ης Μαρτίου 2013, Belgacom κ.λπ., C-375/11, EU:C:2013:185, σκέψη 50 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

53 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο σκοπός διασφαλίσεως της βέλτιστης χρήσης των πόρων εν ανεπαρκεία από τους φορείς εκμεταλλεύσεως που έχουν το δικαίωμα προσβάσεως στους πόρους αυτούς συνεπάγεται ότι το ύψος του εν λόγω τέλους πρέπει να καθορίζεται στο ενδεδειγμένο επίπεδο, ώστε να αντανακλά κυρίως την αξία της χρήσης των πόρων αυτών, οπότε απαιτείται να λαμβάνεται υπόψη η οικονομική και τεχνολογική κατάσταση που επικρατεί στην οικεία αγορά (απόφαση της 21ης Μαρτίου 2013, Belgacom κ.λπ., C-375/11, EU:C:2013:185, σκέψη 51 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

54 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 13 της οδηγίας 2002/20 έχει την έννοια ότι δεν απαγορεύει σε κράτος μέλος, του οποίου η νομοθεσία προβλέπει ότι το δικαίωμα χρήσης των ραδιοσυχνοτήτων υπόκειται σε επιβάρυνση επί της δέσμευσης συχνοτήτων του δημόσιου ραδιοφάσματος, να υπαγάγει επιπλέον τη διοικητική παραχώρηση δημοσίων αγαθών στον συγκεκριμένο τομέα σε φόρο επί των μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων ο οποίος επιβάλλεται γενικώς επί της διοικητικής παραχώρησης δημοσίων αγαθών δυνάμει ρυθμίσεως που δεν έχει εφαρμογή ειδικώς στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όταν το γενεσιουργό γεγονός του φόρου αυτού συνδέεται με τη χορήγηση δικαιωμάτων

χρήσης των ραδιοσυχνοτήτων, εφόσον η επιβάρυνση αυτή και ο εν λόγω φόρος, συνολικά θεωρούμενοι, πληρούν τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο ως άνω άρθρο, ιδίως την προϋπόθεση που αφορά τον αναλογικό χαρακτήρα του ποσού που καταβλήθηκε ως αντιπαροχή για το δικαίωμα χρήσης των ραδιοσυχνοτήτων, πράγμα που εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

Επί των δικαστικών εξόδων

55 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (όγδοο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 13 της οδηγίας 2002/20/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, για την αδειοδότηση δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την αδειοδότηση), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/140/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, έχει την έννοια ότι δεν απαγορεύει σε κράτος μέλος, του οποίου η νομοθεσία προβλέπει ότι το δικαίωμα χρήσης των ραδιοσυχνοτήτων υπόκειται σε επιβάρυνση επί της δέσμευσης συχνοτήτων του δημόσιου ραδιοφάσματος, να υπαγάγει επιπλέον τη διοικητική παραχώρηση δημοσίων αγαθών στον συγκεκριμένο τομέα σε φόρο επί των μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων ο οποίος επιβάλλεται γενικώς επί της διοικητικής παραχώρησης δημοσίων αγαθών δυνάμει ρυθμίσεως που δεν έχει εφαρμογή ειδικώς στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όταν το γενεσιουργό γεγονός του φόρου αυτού συνδέεται με τη χορήγηση δικαιωμάτων χρήσης των ραδιοσυχνοτήτων, εφόσον η επιβάρυνση αυτή και ο εν λόγω φόρος, συνολικά θεωρούμενοι, πληρούν τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο ως άνω άρθρο, ιδίως την προϋπόθεση που αφορά τον αναλογικό χαρακτήρα του ποσού που καταβλήθηκε ως αντιπαροχή για το δικαίωμα χρήσης των ραδιοσυχνοτήτων, πράγμα που εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

(υπογραφές)